

Rapport från 3-by möte med Äldreråden i Köpenhamns Rådhus 23 september 2025

Äldreråden i Köpenhamn och Frederiksberg och pensionärsrådet i Malmö möts en gång varje år för ett gemensamt seminarium och information om äldreomsorgen i våra grannstäder. TREBY-samarbetet.

Ingrid Mardell och undertecknad deltog i årets möte i Köpenhamn. Nästa år är Malmö värd.

Skillnaden mellan oss är att de danska äldreråden är folkvalda. Vart fjärde år i ett separat val, alla över 65 år kan stå på listan, oftast de politiska partiernas och fackföreningsrörelsens pensionärer.

Köpenhamns äldreråd har en anställda och eget kansli i Rådhuset, egen budget, de ger sina synpunkter på stadens budget innan den spikas i fullmäktige och är aktiva påtryckare, har regelbundna rådsmöte och flera arbetsgrupper. Det ger mer politiskt inflytande än vi har i CPR.

Nu inledde ordföranden Kirsten Nissen med att Danmark fått en ny egen Äldrelag, den 1 juli. Tidigare lydde äldrefrågor under Socialtjänstlagen... som hos oss. Deras kamp vann!

Kirsten Nissen

Kirsten Nissen själv var i många år ordförande för socialpedagogernas förbund.

För den intresserade följer här litet fakta som vi fick till dels.

Per Christensen

Per Christensen chef för Boligsekretariatet på Köpenhamns rådhus (= ung. stadsbyggnadskontoret) inledde med temat "Framtidens äldrevänliga Köpenhamn".

De är inte medlemmar i WHO's nätverk för äldrevänliga städer, som Malmö anslutit sig till, utan i ett liknande samarbete mellan Europas "storbyer" – storstäder.

80% vill bo kvar hemma

Köpenhamn har 659.352 invånare (OBS inte detsamma som Stor-Köpenhamn som består av flera kommuner).

Andelen äldre 65+ är 10% (ca 72000 av vilka 16.300 är över 80 år) men beräknas öka till 16 % år om tio år.

Genomsnittsålder 2025 = 86 år , 2030 = 88 år.

Ca 12.000 har hel hemtjänst, av dem är ca 7.000 övre 80 år, ca 10.800 över 65 år får personligt stöd. Ca 12.500 har kommunal hemsjukvård.

Köpenhamn har 39 vårdhem (= särskilda boenden) med ca 3.400 boende.

Deras undersökningar visar att ca 80 % av dagens äldre vill bo kvar hemma så länge som möjligt.

Det de nu följer upp är hur många äldre som läggs in på sjukhus p gr av mental ohälsa = demens. Och hur mycket läkemedel äldre äter. Bl a hur många äldre som fått utskrivet fem eller fler läkemedel de senaste fem månaderna

Den mentala hälsan, ensamhet och sjukdomsbilden är en viktig grund i att skapa en ”frisk och äldrevänlig stad”

Äldre hus utan hiss

Det påverkar kommunens skyldighet att ordna äldreboende, när det egna hemmet inte är bra längre och påskyndas av att fastigheterna i Köpenhamn är äldre, mindre tillgängliga och de flesta privatägda. Många privata fastighetsägare låter sig inte rubbas av kommunens krav att de ska installera hiss i huset.

”De fiskar efter kommunala skattemedel för att göra det, men vi betalar inte för att privata ska installera hiss” är kommunens linje. Följden för många äldre blir – som våra danska kolleger uttryckte det - ”tvångsflytt till vårdhem”. Behovet inte är så aktuellt, men de äldre kan inte bo utan hiss.

Stadsvandringar

Annars har kommunen samma satsning på mötesplatser som Malmö och satsar stort på stadsvandring med cykel, alternativt rollator. Friskvård alltså – ”daglig rörelse och utevistelse ger möjlighet till gemenskap och stärker känslan av trygghet och säkerhet”.

Vi fick se bilder från den nya stadsdelen Sydhamnen, med kulturhus, planteringar och bänkar som lockar äldre (i alla fall på bilderna). På en satt äldre på bänkar framför stora avfallscontainrar.... det reagerade vi alla på. Äldrerådet klagat över stora nivåskillnader på vissa stadsvandringar.

För oss - en idé att ordna vandring i Västra hamnen och avsluta med ett besök på Neptun?

Mer frihet för äldre

Helle Schnedler

Helle Schnedler, chef för ” Center for Ældreliv og Innovation ” på ældreomsorgsforvaltningen informerede oss äldrelagens tre värdegrunder:

1. Mer frihet, selvbestemmende for de ældre, helhedsvård for den som bor kvar hemma, med praktisk støtte, personlig vård (hygiene) , rehabilitering, mat, tvätt och inköp. Under en overgangsperiode kan ældre købe tjenester af private, men på sigt ska alt ske via det offentlige.
2. Mindre og forenklet tilsyn og enklare dokumentation ska styrke ældres tilltro til hjemtjenesten og ledningen.
3. Tættere samarbejde med civilsamfundet, mere velfærdsteknologi og større mulighed for at indrette lokale værdhjem.

Glömde fråga vad lokala vårdhem är. Gissar små boenden i ett bostadsområde?

Tvärfackliga team

Kommunerna har fått mer pengar för att leva upp till lagens krav och Köpenhamn satsar på att de som jobbar med äldre ska arbeta i

tvärfackliga team: undersköterskor, sjuksköterskor, vårdbiträden, läkare, socialtjänsten, arbetsterapeuter osv. Både i hemtjänst och på vårdhem.

Det ska avlasta sjukhusen, som idag har ett väldigt patienttryck av äldre. Parallellt förbereder regeringen en hälsoreform.

”Vi är allerede godt i gang” i Köpenhamn, intygar hon... men med en viss växtverk av yrkesprestige... sjuksköterskor vill inte arbeta samman med uskar.

Den äldre är knutet till ett bestämt team. 15-17 personer ingår i ett team. Någon med specialistkompetens (sårbehandling, demens, hjälpmedel, rehabilitering) kan jobba i flera team och två team kan dela på samma ledare.

”Hemtjänsten blir mer närvarande, den äldre känner dem och får kontinuitet, ett sammanhang. Det ska garantera att de får rätt insats, på rätt tid, och stöd för att klara mer själva. Focus är på livskvalitet” är tanken.

Köpenhamns äldreråd kräver även en ny mat- och måltidsstrategi av kommunen.

Vetskap är alltid bra - vi fick en rundtur i Rådhuset och hela dess fantastiska historia.

En kung på 1600-talet ville blidka stadens invånare och donerade litet mark till dem... långt utanför stadskärnan. 200 år senare hade staden vuxit ut och det dåvarande byrådet sålde marken till privata för multum

pengar och byggde rådhuset – stadsbornas hus, som de sa. De sparade inte på krutet... Har ni tid så gå på en guidad rundtur i rådhuset. Vilken

prakt och historia!

Vi hade en kille som vuxit upp i Göteborg som guide - på göteborgska. Föräldrarna var motståndsmänniskor som tvingades fly undan nazisterna och återvände till Köpenhamn först efter tio år.

Dagen avslutade med kaffe/te och Rådhuspandekager.

Susanne PRO och Anna-Stina SPF tackade för all information och ett trevligt möte med våra Danska vänner i Äldreråden i Köpenhamns Rådhus. Hälsade Äldreråden välkomna till Malmö nästa år.

Vid pennan Susanne Björkenheim

Foto: Inbrid Mardell